

Basisondersteuning op scholen voor Primair Onderwijs in Rotterdam

In het ondersteuningsplan "PPO Rotterdam 2014-2016" staat in de paragrafen 3-1 en 3-2 op blz. 14, 15, 16 vermeld wat we in Rotterdam onder basisondersteuning verstaan. Deze tekst is voor dagelijks gebruik binnen PPO Rotterdam en voor schoolgebruik te abstract. Er is behoefte aan operationalisering. In dit stuk wordt, net als in het ondersteuningsplan, de basiskwaliteit in 4 aspecten (4 paragrafen) uitgewerkt.

1. Scholen in Rotterdam hebben hun basisondersteuning op orde als de basiskwaliteit volgens de onderwijsinspectie voldoende is.

De realisatie van basiskwaliteit op scholen (conform de kwaliteitseisen van de inspectie voor het onderwijs) is primair een taak van/voor de individuele schoolbesturen.

Echter, PPO Rotterdam heeft, op verzoek van de besturen, uit het toezichtkader van de onderwijsinspectie de indicatoren geselecteerd, die een directe relatie hebben met passend onderwijs (zie bijlage 1). Dit zijn indicatoren, die betrekking hebben op ondersteuning van leerlingen en op planmatig werken. De schoolbesturen willen dat hun scholen op deze indicatoren minimaal een 3 scoren per 1-8-16. Deze afspraak geldt zowel voor de basisscholen als voor de scholen voor het speciaal (basis)onderwijs. Schoolbesturen zullen hier uitvoering aan geven en zijn hierop aanspreekbaar. PPO Rotterdam heeft hierin een signalerende rol. Signalen worden gedeeld met de schoolbesturen.

2. Scholen in Rotterdam hebben hun basisondersteuning op orde als zij op leerling niveau werken volgens de uitgangspunten van handelingsgericht werken

HGW is erop gericht om kinderen te (h)erkennen in wie ze zijn, wat ze kunnen en nodig hebben om zich zo optimaal mogelijk te ontwikkelen. HGW is een werkwijze die de kwaliteit van het onderwijs en de begeleiding voor alle kinderen beoogt te verbeteren. In handelingsgericht werken is de reflectie van de leerkrachten op eigen gedrag t.a.v. de onderwijsbehoeften van de leerlingen de basis. Het maakt passend onderwijs en doeltreffende leerlingbegeleiding concreet.

(Op) een Rotterdamse school :

- * verzamelt en analyseert alleen die gegevens die nodig zijn om het handelen te kunnen bepalen. De school c.q. leraar denkt doelgericht: "wat is de behoefte van deze leerling", "waar willen we naar toe", "wat hebben we daarvoor nodig" en "hoe kan ik mijn handelen daar op aanpassen ?"
- * werkt systematisch, in stappen en transparant. Duidelijk is wie wat doet, waarom, wanneer en hoe.
- * stelt opvoedings- en onderwijsbehoeften van kinderen centraal. De school richt zich niet op wat er mis is met een kind, maar op wat het nodig heeft om zich optimaal te ontwikkelen. Indien sprake is van een specifieke diagnose wordt deze gebruikt om de onderwijsbehoefte te bepalen. Uitgangspunt is de ondersteuningsbehoefte, niet de belemmering !
- * kijkt naar de interactie en afstemming tussen kind, groepsleden, leerkracht en ouders. Wat werkt al in de goede richting en kan uitgebouwd worden? Wat willen we veranderen en hoe pakken we dat aan? Op Rotterdamse scholen zien leerkrachten ouders als ervaringsdeskundigen en partners.
- * richt zich op de positieve aspecten van een kind. Bij opvoeding en onderwijs worden protectieve factoren zoveel mogelijk gezocht, benoemd en benut. Men richt zich op wat wel lukt. Er wordt gedacht, gepraat en gewerkt in mogelijkheden en oplossingen voor ondersteuningsbehoeften van leerlingen : van probleemgericht naar oplossingsgericht.
- * werken alle betrokkenen samen. Leerkrachten, leerlingen, ouders, IB-ers, PPO- medewerkers, S(B)O en wijkteam zien elkaar als partners. Zij benutten de expertise en ervaringsdeskundigheid van elkaar vanuit de gedachte "één kind, één plan". Communicatie is constructief met zo min mogelijk bureaucratie.
- * werken leerkrachten met een onderzoekende en nieuwsgierige houding, waarbij gedacht wordt in kansen en mogelijkheden van leerlingen en samenwerking met ouders.
- * reflecteren alle leraren op hun eigen rol en het effect van hun gedrag op het gedrag van leerlingen, ouders en collega's. Op basis van die reflectie kunnen zij hun gedrag bijstellen.
- * is bij medewerkers theoretische kennis aanwezig over handelingsgericht werken, educatief partnerschap en oplossingsgericht werken, alsmede vaardigheden om deze manier van werken in te zetten.

3. Scholen in Rotterdam hebben hun basisondersteuning op orde als de onderwijsondersteuning op school goed is georganiseerd

- * In het schoolondersteuningsprofiel staat beschreven welke ondersteuning de school zelf biedt, welke deskundigheid aanwezig is, welke grenzen er zijn ten aanzien van de onderwijsondersteuning, welke ondersteuning de school als gevolg hiervan wil ontwikkelen, hoe gebruik gemaakt wordt van externe expertise en hoe samengewerkt wordt met welke ketenpartners. Het schoolondersteuningsprofiel is voor ouders/verzorgers in te zien op de schoolwebsite en (gecomprimeerd) in de schoolgids. Het schoolondersteuningsprofiel wordt bij voorkeur jaarlijks geactualiseerd.
- * Indien een multidisciplinaire aanpak nodig is, vindt onderwijs zorg overleg (OZO) plaats over leerlingen. Hieraan nemen de intern begeleider, schoolcontactpersoon, de school- maatschappelijk werker, een vertegenwoordiger uit de jeugdzorgsector en de ouders/verzorgers deel.
- * De onderwijsondersteuning staat omschreven in een schoolspecifiek zorgplan dat jaarlijks wordt geactualiseerd en wordt toegezonden aan de onderwijsinspectie.

4. Scholen in Rotterdam hebben hun basisondersteuning op orde als zij preventieve en licht curatieve interventies van voldoende niveau aan kunnen bieden.

- * Leidsters van Rotterdamse voorscholen en leraren van groep 1 signaleren kinderen met een onderwijsbehoefte die niet met de reguliere middelen beantwoord kan worden. Er wordt samengewerkt met ketenpartners om aan de begeleidingsbehoefte van deze kinderen tegemoet te komen. Hiermee sluiten we aan op het Rotterdamse onderwijsbeleidsplan "Leren Loont". Hierin staat dat binnen elke Rotterdamse basisschool minimaal één 0-groep is.
- * Op Rotterdamse scholen werken leraren samen in en aan een gezamenlijk gedragen (positief pedagogisch) schoolklimaat waarin competentie, autonomie, relatie verbondenheid en welbevinden centrale thema's zijn. Deze pedagogische basis geeft een veilig schoolklimaat waarin kinderen tot leren komen.
- * Elke leraar op een Rotterdamse basisschool hanteert een gestructureerd klassenmanagement en reflecteert op eigen handelen om eigen gedrag bij te stellen. Hierdoor werken en leren leerlingen in een rustige en geordende omgeving.
- * Op alle Rotterdamse basisscholen wordt gewerkt met een dyslexieprotocol.
- * Elke Rotterdamse basisschool heeft de deskundigheid om een complexe ondersteuningsvraag op het gebied van lezen, eventueel met hulp van specialisten van S(B)O of PPO Rotterdam, te analyseren en een programma voor te bereiden dat uitgevoerd wordt in de klas van het kind.
- * Op alle Rotterdamse basisscholen wordt gewerkt met een dyscalculie-protocol.
- * Elke Rotterdamse basisschool heeft de deskundigheid om een complexe ondersteuningsvraag op het gebied van rekenen, eventueel met hulp van specialisten van S(B)O of PPO Rotterdam, te analyseren en een programma voor te bereiden dat uitgevoerd wordt in de groep van het kind.
- * Leraren geven hun lessen volgens het directe instructiemodel, zij differentiëren bij instructie en verwerking in basis, verdiept en intensief arrangement. Op school zijn afspraken over de indeling van leerlingen in basis, verdiept en intensief arrangement.
- * Leraren op Rotterdamse scholen kunnen een specifieke onderwijsbehoefte van een leerling (bijvoorbeeld op het terrein van lezen of rekenen) signaleren, analyseren, een oplossing voorbereiden, die oplossing uitvoeren binnen de groep en evalueren of dit traject voldoende heeft opgeleverd voor de leerling. Zo niet, dan roepen zij hulp in.
- * Rotterdamse basisscholen kunnen, eventueel met hulp van specialisten van S(B)O of PPO Rotterdam, een onderwijsarrangement samenstellen voor leerlingen met een grote achterstand op gebied van spraak, taal en rekenen en voor leerlingen met werkhoudingsvragen.
- * Leraren kunnen deze leerlingen voldoende instructie en begeleiding bieden bij het uitvoeren van dit programma.
- * Leraren kunnen hun gedrag afstemmen op de individuele behoefte van hun leerling.
- * Leraren stellen zelfstandig een handelingsplan voor bepaalde tijd op om in een gesignaleerde ondersteuningsbehoefte van een leerling te voorzien. Zij stellen kleine doelen en hebben concrete verwachtingen. Ouders en leerlingen zijn partners bij het opstellen, uitvoeren en evalueren van deze plannen.

- * Op Rotterdamse scholen zijn heldere afspraken over eventuele inzet van time out, schorsing en verwijdering.
- * Op Rotterdamse scholen zijn heldere afspraken over hoe en door wie gehandeld wordt bij acting-out gedrag van een leerling
- * Elke Rotterdamse basisschool heeft een intern begeleider die leerkrachten middels klassenobservaties en coaching-gesprekken kan ondersteunen bij de aanpak van eenvoudige gedragsproblemen. In het nagesprek reflecteert de leraar op het eigen handelen zodat hij/zij zijn/haar gedrag leert afstemmen op de onderwijsbehoefte van deze leerling/groep leerlingen.
- * Elke Rotterdamse basisschool heeft de deskundigheid om groepsleerkrachten te ondersteunen bij specifieke onderwijsbehoefte van individuele leerlingen op het terrein van gedrag. De groepsleerkracht, leerling en ouders kunnen intern ondersteund worden, eventueel met hulp van specialisten van S(B)O of PPO Rotterdam, om een plan op te stellen om het gedrag van deze leerling positief te beïnvloeden.
- * Elke Rotterdamse school voert actief beleid om pesten te voorkomen.
- * Elke Rotterdamse school hanteert het SISA en de meldcodes voor huiselijk geweld en Kindermishandeling.
- * Elke Rotterdamse school werkt met een protocol medicijngebruik en een protocol medisch handelen.

Indicatoren toezichtkader onderdelen zorg en begeleiding

	Indicator toezichtkader	1	2	3	4	5
1.4	Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden			X		
2.4	De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerling gewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand			X		
4.2	De leerlingen voelen zich aantoonbaar veilig op school.			X		
4.4	De school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen			X		
4.5/ 4.6	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen en afhandelen van incidenten in en om de school			X		
4.7	Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan			X		
6.1	De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen			X		
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen			X		
6.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen			X		
6.4	De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen			X		
7.1	De school gebruikt een samenhangend systeem genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen			X		
7.2	De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in ontwikkeling van de leerlingen			X		
8.1	De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			X		
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen			X		
8.3	De school voert de zorg planmatig uit			X		
8.4	De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg			X		
8.5	De school zoekt de structurele samenwerking met ketenpartners waar noodzakelijke interventies op leerling-niveau haar eigen kerntaak overschrijden			X		
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerling populatie			X		
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen			X		
9.3	De school evalueert regelmatig het leerproces.			X		
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten			X		
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces			X		
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit			X		